

Cal Perellarg

Sant Mateu de Bages

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Demarcació de Mejà
Emplaçament Carretera de Salo (BV-3002), al km. 6,1 camí direcció nord uns 1.400 m i trencall N-E 300 m
Alçada: 548

Coordenades:

Latitud: 41.85226
Longitud: 1.67083
UTM Est (X): 389666
UTM Nord (Y): 4634227

Classificació

Número de fitxa 08229 - 442
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX-XX
Any 1833
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: Pla especial del catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable (núm. 12)
Data aprovació: dc., 20/01/2010 - 12:00
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 001010100CG83D0000WY
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dl., 30/10/2017 - 01:00

Descripció

Casa de pagès de dimensions força grans, emplaçada en un contrafort sud de l'altiplà on hi ha el raval de Mejà. Al seu costat hi ha cal Sebastià: una casa que tenia característiques similars però que ha estat reconstruïda de nou. El cos residencial de cal Perellarg és de planta rectangular amb un petit cos adossat a la part posterior. Consta de planta baixa més dos pisos. La façana principal, encarada vers migdia, ha estat bastida en una sola fase constructiva i presenta una distribució regular en base a tres eixos d'obertures. A l'eix central hi trobem les obertures principals, com el portal i balcons. Totes les obertures són emmarcades amb llindes i brancals de pedra excepte la central superior, rematada amb arc. Originàriament la casa era molt ampla i curta, fins que el pare de l'actual propietari la va allargar per la part posterior, obrada ja amb totxo. La resta de murs són de maçoneria i conserven l'arrebossat tradicional. La casa és envoltada per naus corresponents a granges. També hi trobem tres antigues barraques de vinya, una de les quals té un clos davanter on s'hi guardaven els porcs abans de matar.

Observacions:

A la llinda del balcó: 1884 Pedro Esquius A la llinda d'una finestra: 1833 Informació oral facilitada per Jaume Cabellol Sunyé

Història

Abans que s'hi edificués la casa en aquest indret ja hi havia tres barraques de parcers que treballaven les vinyes de la zona. La casa de cal Perellarg fou construïda el 1833 per Ramon Esquius. Va tenir dos fills que van continuar vivint en aquest lloc: Pere i Florenci Esquius Mas. El segon era casat però cap dels dos va tenir fills. Del 1884 és la inscripció en una llinda que fa referència a Pere Esquius, que llavors era l'hereu. Aquesta era una zona de molta vinya i els propietaris subsistien sobretot de l'elaboració del vi. Com que ni Pere i Florenci van tenir descendència la casa va passar a la germana de la dona de Florenci. Els seus descendents són la família Cabellol. L'actual propietari és Jaume Cabellol Sunyé. A prop de cal Perellarg hi ha cal Sebastià (Catàleg de masies, núm. 11). Pels volts de 2007 aquesta casa va ser totalment refeta de nou, i ara hi viu un fill de Jaume Cabellol. Un fet molt remarcable és que l'escriptor i periodista Eduard Girbal i Jaume (Girona 1881- Barcelona 1947) es va inspirar en aquesta casa, i concretament en Pere Esquius Mas, per escriure una de les seves novel·les. Girbal s'enquadra dins del grup d'escriptors ruralistes de principis de segle XX. En l'època immediatament anterior a la Primera Guerra Mundial va passar una temporada al poble de Salo i d'aquí en va treure un cicle titolat "L'agre de la terra" format per dos llibres de narracions i dues novel·les: Oratjol de la Serra, La estrella ab cua, la tragèdia de ca'l Pere Llarch i la Cuaranya. D'aquestes, La tragèdia de cal Pere Llarch (publicada el 1923 i reeditada el 2006 per Edicions de 1984) està inspirada en el personatge real de Pere Esquius Mas. En ella l'autor retrata el món dur i descarnat d'una casa rural en una línia similar a Solitud, de Caterina Albert. La dona del protagonista, anomenada Custòdia, és víctima dels costums d'una societat masclista i tancada, amb una relacions humanes tenses i plenes de passions extremes que la condueixen a un final tràgic i esperpèntic alhora. En el seu moment la novel·la es va considerar escandalosa i per això va ser silenciada, però més darrerament el seu autor ha estat reivindicat.

Bibliografia

GIRBAL JAUME, Eduard (1923). La tragedia de ca'l Per Llarch (reeditada el 2006 per Edicions de 1984).

GRUP SOLUCIONS MANRESA (2009). Pla especial del Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable de Sant Mateu de Bages. Ajuntament de Sant Mateu de Bages (núm. 12).

SERRA SALA, Joan M. (1983). "La vida quotidiana al poble de Saló a principis de segle XX", *Dovella*, núm. 8 (gener-febrer, 1983), p. 19-23.

